

?La identitat i la integritat del vi comencen a la vinya?

Conversa amb el català Pau Roca, director de l'Organització Internacional de la Vinya i el Vi que celebra 100 anys al 2024

Pau Roca entre vinyes. | OIV.

És plenament conscient que el canvi climàtic és un dels grans reptes del segle XXI però explica que "es donen les circumstàncies que fan que el sector del vi tingui més capacitat de reacció, de resiliència, d'adaptar-se sense trencar-se". **Pau Roca Blasco** és el primer català a dirigir l'**Organització Internacional de la Vinya i el Vi (OIV)**. Està al capdavant de l'organisme des de 2019 i el pilotarà fins el 2023, en un moment transcendent per a l'OIV amb la celebració del seu primer centenari i amb la decisió finalment acordada de canviar de seu: abandonarà París i s'instal·larà a Dijon, capital de la Borgonya, el que marcarà un abans i un després en l'estètica i la simbologia i, per què no, també en el funcionament de l'organisme.

"L'estructura econòmica del vi és atomitzada i dispersa, sense grans multinacionals. Econòmicament pot semblar que no sigui molt eficaç però aquesta arquitectura li dona una mena de biodiversitat i de multiplicitat de respostes molt interessants. Podem adaptar-nos. El del vi és un sector molt arrelat al territori. El productor està apoderat. No es pot crear una marca sense fer una referència a l'origen i al territori i això implica una millor resposta davant del canvi climàtic", dirà. El director general de l'OIV veu en l'emergència climàtica una gran oportunitat social i cultural: "No estem parlant només de l'augment preocupant de temperatura, el canvi climàtic ens adverteix

també d'un canvi de model econòmic que no ha d'estar basat en l'extracció de recursos fòssils. No hem de mesurar les societats tan sols en termes de creixement, perquè així confrontem les nacions. Hi ha altres paràmetres a considerar tot i que encara no tenim formes de mesurar-los. La sostenibilitat pot ser part del canvi en la *performance* econòmica. El sector del vi pot donar exemple".

Pau Roca. Foto: OIV.

Pau Roca és diplomàtic en les seves respostes, mesura les paraules i intenta llançar un missatge de consens i concòrdia, sense defugir les qüestions més delicades. El canvi climàtic ho és i s'ha vist amb les últimes campanyes de collita amb una dràstica reducció de producció mundial degut a les condicions climàtiques adverses, des de les gelades a la primavera als atacs de mildiu. La pandèmia, també ho ha estat: "En tindrem moltes més. Hem tingut una mini-crisi. És com l'erupció del volcà de La Palma i els terratrèmols que l'han acompanyat i sacsejat... La pandèmia és comparable a un dels terratrèmols, però és que l'home és només una d'entre les 8.000 espècies que habiten el planeta... i la natura avisa. Hi ha coses a corregir". Li surt la vena de biòleg en les respostes i ho reconeix obertament: "Tinc una orientació de l'economia molt ecologitzada que no ecologista. I això em fa pensar sempre que hem de desplaçar el centre d'atenció: més cap a l'entorn i menys cap a l'home". No obstant això, té clar que l'ésser humà ha estat un factor decisiu per al desenvolupament del sector del vi: "La humanitat és importantíssima i la humanització del camp és determinant, l'home ha intervingut en els ecosistemes i ha estat capaç de crear diversitat, de fomentar la riquesa de varietats... En el cas de la vinya, està claríssim el seu paper". Recupera el fil del canvi climàtic i significa el valor de la recerca i la investigació: "Sóc molt obert a aplicar enginyeria

genètica a la vinya, però també crec que s'ha de fugir de la industrialització en la producció de plantes, perquè empobreix el genoma de la *vitis vinifera* i genera uniformització. Però podem trobar informació genètica dins dels clons de les grans varietats, moltes de les quals són autòctones, que ens pot servir per adaptar-nos millor als canvis que vindran".

"La tendència és dir que s'ha d'anar a plantar a altres zones. Però això sempre i quan es pugui fer? Plantar, a on? A Suècia, a Escòcia, als Pirineus? Aquesta no és l'opció, la deslocalització no és la sortida. No la contemplem perquè hi ha tal patrimoni en el que tenim, que el que hem de fer és treballar sobre els factors de producció sobre els que sí que podem incidir. El sòl és un element fix i la deslocalització no es pot plantejar. No és una opció. La vinya s'ha de quedar allà d'on és principalment, perquè sinó ens quedarà una Europa buida". En aquest sentit, reivindica el valor del vi per a les economies rurals: "És un factor de sosteniment rural molt important. El retorn de la vinya és molt més elevat que el de qualsevol altre cultiu". Observa Catalunya i l'analitza. Quan pot, la camina. No vol entrar en el terreny polític però sí que lamenta la seva pèrdua de pes i prestigi en l'Europa de les nacions: "És molt important recuperar les iniciatives individuals i l'esperit col·lectiu de portar endavant grans projectes com els que es van viure a principis del segle XX amb l'enologia i també just després de la fil·loxera. Falta il·lusió i trobo que no estem en un dels millors moments. El principal mercat dels vins catalans havia estat l'Estat espanyol i una situació com l'actual ho dificulta, no s'absorbeix la seva producció". Pau Roca és d'esperit optimista i creu que Catalunya recuperarà els bons moments que ha viscut al llarg de la història. Considera tanmateix que el sector del vi necessita, donada la seva cadena de valor dispersa, institucionalitzar-se i defensa el paper de les denominacions d'origen i de les interprofessionals del vi, que doten d'eines el sector per gestionar-se i per enfortir-se.

Les últimes dades de l'OIV parlen d'una caiguda generalitzada del valor del vi i també de la concentració en el consum. Dues qüestions que preocupen al màxim responsable de l'organisme. Se'n consumeix a 200 països, però només 10 representen el 70% del consum mundial. 6 acumulen el 60% de la plantació de vinya i 8, el 77% de la producció. Una de les últimes conferències de Pau Roca ha estat davant dels màsters de viticultura de França i Suïssa, reunits a Montpeller. Portava per títol "El vi com a motor d'identitat, integritat i legitimitat". Paraules que defineixen la seva aproximació a un aliment, a les quals també hi suma sovint el concepte d'inclusivitat. En un dels seus últims tuits, escriu: "The OIV will guarantee that the transition to digitalisation is inclusive. New technologies can help the sector find the solutions we need to enhance commercial exchanges, sustainability and mitigation of climate change". Quant al *leit motiv* de la conferència, ressalta: "La identitat digital del vi l'hem de fixar a l'OIV i és un repte importantíssim que socialment no s'ha plantejat encara. La identitat digital de les persones la defineix el reglament europeu i la de les empreses el registre mercantil. Però la del vi la comencem a definir ara". En aquest sentit, Pau Roca explica: "La seva identitat comença a la vinya i la seva integritat també. Ho hem de garantir. I potser no cal que totes les informacions siguin *open access* però algunes, sí. I hem de categoritzar les dades sempre amb un axioma que es dir que l'origen compta. Per tant, existeix el risc de perdre legitimitat en el vi si no hi sumem la vinya. I això és el que hem de defensar, sinó serem un producte agroalimentari de formulació més com la pasta o les galetes".

Pau Roca. Foto: OIV.

L'OIV batalla per blindar la identitat digital del vi, però hi ha també altres qüestions decisives a abordar com el consum. "La pandèmia ens ha demostrat que podem beure més vi amb moderació a casa en un país com Espanya on es menja molt a fora i se surt més. Recuperar el

---

consum domèstic és important. El vi a nivell mundial només representa un 14% de les vendes de begudes alcohòliques, en canvi quan ens fixem en el món digital, el vi ocupa un nivell molt alt, del 40% a nivell mundial. Per tant, tenim molt més espai per vendre en aquest canal on el consumidor ha de practicar la intel·ligència de la recerca sobre el producte que ha de consumir i això és molt positiu, perquè estem enfortint el model de consum de beguda que volem. També hem de tenir en compte mercats com l'asiàtic. Hi ha un potencial molt gran però no hi estem fent prou esforços. Des de la Índia, a Tailàndia, Singapur, Corea? Són mercats grans i diversos amb una permeabilitat gran per al consum del vi? Hem lluitat per tenir un pavelló a Osaka 2025 però finalment no serà possible. Hi ha una exposició sobre salut i consum i en aquests entorns hi ha de ser el vi", es lamentarà Pau Roca.

Al 2024, l'OIV celebra el seu centenari amb una agenda plena de reptes i oportunitats, les d'un organisme nascut després de la crisi de la fil·loxera i de la prohibició del consum de begudes alcohòliques als EUA i que avui pregona aferrissadament que "la forma que té el vi de defensar-se és fer-ho de forma institucionalitzada. Aquest centenari ha de servir per donar embranzida al sector i de fer visible que és un producte amb característiques que el fan molt diferent a qualsevol altra beguda alcohòlica", diu Roca. En aquest sentit, el director general de l'OIV comenta: "El vi ha estat sempre vinculat a la cultura i per això té un valor enorme. No és un vector tòxic, sinó que s'empara en la moderació". El centenari comença amb l'adéu anunciat a París i el desig d'omplir aviat l'Hotel Bouchu d'Esterno, un edifici històric del segle XVII situat al cor de Dijon. Un trasllat que influirà segur en l'esperit de l'organisme. "Dijon és un eix internacional d'Europa, té una dimensió similar a Ginebra i creiem que podrà ser un nou centre vitivinícola, en una ciutat molt verda, que no vol aeroport i que és un nus de desenvolupament ferroviari important, de fet hi passa l'eix mediterrani. Ens descentrem cap a Dijon que, a més a més, ha estat capital d'Europa de les regions, en un moment en què Barcelona va tenir també un paper destacat", contextualitza Pau Roca. Una OIV en una Europa que perfila nous escenaris, on el vi fa equilibris per sostenir-se i muscular-se. I on les noves centralitats les acabaran definint ciutats perifèriques amb història i valors sostenibles.